

חק לישראל – פרשת חוקת ליל שישי

תורה – במדבר פרק כ'

(ה) וְלִמָּה הֶעֱלִיתֵנוּ מִמִּצְרַיִם לְהֵבִיא אֹתָנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַרְעֵה הַזֶּה לֹא מְקוֹם זֶרַע וְתֹאנָה וְגִפְן וְרִמּוֹן וּמִים אֵין לְשִׁתּוֹת: (ה) וְלִמָּה הֶעֱלִיתֵנוּ מִמִּצְרַיִם לְהֵבִיא אֹתָנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַרְעֵה הַזֶּה לֹא מְקוֹם זֶרַע וְתֹאנָה וְגִפְן וְרִמּוֹן וּמִים אֵין לְשִׁתּוֹת: (ה) וְלִמָּה אֲשַׁקְוֵנָא מִמִּצְרַיִם לְאַיְתָאָה יִתְנָא לְאַתְרָא בִּישָׁא הַדְרִין לֹא אַתְר פְּשִׁיר לְבֵית זֶרַע וְאִף לֹא תִינִין (נ"א, תְּאִינִין) וְגִפְנִין וְרִמּוֹנִין וּמִיָּא לִית לְמִשְׁתֵּי:

(ו) וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִפְּנֵי הַקְּהָל אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיִּרְא כְבוֹד יְהוָה אֲלֵיהֶם: (ו) וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִפְּנֵי הַקְּהָל אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיִּרְא כְבוֹד יְהוָה אֲלֵיהֶם: (ו) וְעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִן קֳדָם קְהֵלָא לְתַרְע מִשְׁפּוּ זְמָנָא וְנִפְּלוּ עַל אִפְּהֵון וְאַתְגְּלִי יִקְרָא דִּין לְהוּן:

(ז) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: (ז) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: (ז) וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימְר:

(ח) קַח אֶת הַמַּטֵּה וְהַקְּהֵל אֶת הָעֵדָה אֹתָהּ וְאַהֲרֹן אַחִיד וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסֵּלַע לְעִינֵיהֶם וְנָתַן מִימִיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מִים מִן הַסֵּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעִירָם: (ח) קַח אֶת הַמַּטֵּה וְהַקְּהֵל אֶת הָעֵדָה אֹתָהּ וְאַהֲרֹן אַחִיד וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסֵּלַע לְעִינֵיהֶם וְנָתַן מִימִיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מִים מִן הַסֵּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעִירָם: (ח) סָב יֵת חוּטְרָא וְאִכְנֵשׁ יֵת כְּנִשְׁתָּא אֶת וְאַהֲרֹן אַחִיד וְתַמְלִלֵון עִם כִּיפָא לְעִינֵיהֶון וְיִתְּן מוּחֵי וְתַפְק לְהוּן מִיָּא מִן כִּיפָא וְתַשְׁקִי יֵת כְּנִשְׁתָּא וְיֵת בְּעִירָהוּן:

(ט) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוְּהוּ: (ט) וַיִּקַּח מֹשֶ�ה אֶת הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוְּהוּ: (ט) וְנִסִּיב מֹשֶׁה יֵת חוּטְרָא מִן קֳדָם יִי כְּמָא דִי פְקָדִיה:

(י) וַיִּקְהֲלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הַקְּהָל אֶל פְּנֵי הַסֵּלַע וַיֹּאמְרוּ לָהֶם שְׁמְעוּ נָא הַמְּרִים הַזֶּה מִן הַסֵּלַע הַזֶּה נוֹצִיא לָכֶם מִים: (י) וַיִּקְהֲלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הַקְּהָל אֶל פְּנֵי הַסֵּלַע וַיֹּאמְרוּ לָהֶם שְׁמְעוּ נָא הַמְּרִים הַזֶּה מִן הַסֵּלַע הַזֶּה נוֹצִיא לָכֶם מִים: (י) וְאִכְנִישׁוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן יֵת קְהֵלָא לְקָדָם כִּיפָא וְאָמַר לְהוּן שְׁמְעוּ כְעֵן סְרַבְנִיא הַמֵּן כִּיפָא הַדְרִין נַפֵּק לְכוּן מִיָּא: (יא) וַיִּרְם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיַּךְ אֶת הַסֵּלַע בְּמַטְהוֹ פְּעַמִּים וַיֵּצְאוּ מִים רַבִּים וְתַשְׁתָּ הָעֵדָה וּבְעִירָם: (יא) וַיִּרְם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיַּךְ אֶת הַסֵּלַע בְּמַטְהוֹ פְּעַמִּים וַיֵּצְאוּ מִים רַבִּים וְתַשְׁתָּ הָעֵדָה וּבְעִירָם: (יא) וְאַרְם מֹשֶׁה יֵת יְדִיה וְנִקְחָא יֵת כִּיפָא כְּחוּטְרִיהַ תְּרַתִּין (נ"א, תְּרִין) זְמַנִּין וְנִפְקוּ מִיָּא סְגִיאִי וְשִׁתִּיאֵת כְּנִשְׁתָּא וּבְעִירָהוּן:

(יב) וַיֹּאמְרוּ יְהוָה אֵל מֹשֶׁה וְאַל אַהֲרֹן יַעַן לֹא הָאֲמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעִינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְכוּן לֹא תִבְיָאוּ אֶת הַקְּהָל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם: (יב) וַיֹּאמְרוּ יְהוָה אֵל מֹשֶׁה וְאַל אַהֲרֹן יַעַן לֹא הָאֲמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעִינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְכוּן לֹא תִבְיָאוּ אֶת הַקְּהָל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם: (יב) וְאָמַר יִי לְמֹשֶׁה וְלְאַהֲרֹן חֲלֹף דִּי לֹא הַמְּנַתֵּן בְּמִימְרֵי לְקַדְשׁוֹתֵי לְעִינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכוּן לֹא תַעֲלוּן יֵת קְהֵלָא הַדְרִין לְאַרְעָא דִּי יְהִבִית לְהוּן: (יג) הַמָּוָה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְהוָה וַיִּקְדַּשׁ בָּם: (יג) הַמָּוָה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְהוָה וַיִּקְדַּשׁ בָּם: (יג) אֲנוּן מִי מַצּוֹתָא דִּי נַעֵו בְנֵי יִשְׂרָאֵל קָדָם יִי וְאַתְקַדַּשׁ בְּהוּן:

(יד) וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים מִקְדָּשׁ אֶל מֶלֶךְ אֲדוּם כֹּה אָמַר אַחִיד יִשְׂרָאֵל אֹתָהּ יָדַעְתָּ אֶת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מַצָּאתָנוּ: (יד) וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים מִקְדָּשׁ אֶל מֶלֶךְ

חק לישראל – פרשת חוקת ליל שישי

אָדוּם כּה אָמַר אַחִיד יִשְׂרָאֵל אַתָּה יְדַעַת אֶת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מַעֲצָאֲנֵנוּ: (יד) וּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶזְרָיִם מִרְקָם לֹת מִלְכָּא דְאָדוּם כְּדָנָן אָמַר אַחִיד יִשְׂרָאֵל אֶת יְדַעַת יֵת כָּל עֵקֶתָא דִּי אֲשַׁכְּחָתְנָא:

(טו) וַיִּרְדּוּ אֲבֹתֵינוּ מִצְרִימָה וַנִּשָּׁב בְּמִצְרַיִם יָמִים רַבִּים וַיִּרְעוּ לָנוּ מִצְרַיִם וְלֹאֲבֹתֵינוּ: (טו) וַיִּרְדּוּ אֲבֹתֵינוּ מִצְרִימָה וַנִּשָּׁב בְּמִצְרַיִם יָמִים רַבִּים וַיִּרְעוּ לָנוּ מִצְרַיִם וְלֹאֲבֹתֵינוּ: (טו) וַנְּחַתּוּ אֶבְהַתְנָא לְמִצְרַיִם וַיִּתְבְּנָא בְּמִצְרַיִם יוֹמִין סְגִיאִין וְאֶבְאִישׁוּ לָנָא מִצְרַאִי וְלֹאֲבֹהַתְנָא:

(טז) וַנִּצְעַק אֶל יְהוָה וַיִּשְׁמַע קִלְנוּ וַיִּשְׁלַח מִלְאָךְ וַיִּצְאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ בְּקֹדֶשׁ עִיר קִצֵּה גְבוּלָה: (טז) וַנִּצְעַק אֶל יְהוָה וַיִּשְׁמַע קִלְנוּ וַיִּשְׁלַח מִלְאָךְ וַיִּצְאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ בְּקֹדֶשׁ עִיר קִצֵּה גְבוּלָה: (טז) וַצִּלִּינָא קֳדָם יי וְקִבִּיל צְלוֹתְנָא וּשְׁלַח מִלְאָכָא וְאַפְסָקְנָא מִמִּצְרַיִם וְהָא אֲנַחְנָא בְּרַקָּם קֳרַתָּא דְבַסְטָר תְּחֻמָּךְ:

(יז) נְעַבְרָה נָא בְּאַרְצֶךָ לֹא נַעֲבֹד בְּשִׂדָּה וּבַכְרָם וְלֹא נִשְׁתַּח מִי בְּאֵר דְרָךְ הַמְּלָךְ נִלְךָ לֹא נִטָּה יָמִין וּשְׂמֹאוֹל עַד אֲשֶׁר נַעֲבֹד גְּבוּלָה: (יז) נְעַבְרָה נָא בְּאַרְצֶךָ לֹא נַעֲבֹד בְּשִׂדָּה וּבַכְרָם וְלֹא נִשְׁתַּח מִי בְּאֵר דְרָךְ הַמְּלָךְ נִלְךָ לֹא נִטָּה יָמִין וּשְׂמֹאוֹל עַד אֲשֶׁר נַעֲבֹד גְּבוּלָה: (יז) נַעֲבֹר כְּעוּ בְּאַרְצֶךָ לֹא נַעֲבֹד בַּחֲקָל וּבַכְרָם וְלֹא נִשְׁתַּח מִי גוּב בְּאַרְח מִלְכָּא גוּל לֹא נִסְטִי לִימִינָא וְלִשְׂמֹאלָא עַד דְנַעֲבֹר תְּחֻמָּךְ:

(יח) וַיֹּאמֶר אֵלָיו אָדוּם לֹא תַעֲבֹד בִּי פֶן בַּחֲרַב אֵצֶא לְקִרְאָתְךָ: (יח) וַיֹּאמֶר אֵלָיו אָדוּם לֹא תַעֲבֹד בִּי פֶן בַּחֲרַב אֵצֶא לְקִרְאָתְךָ: (יח) וַאֲמַר לִיה אֲדוּמָאָה לֹא תַעֲבֹד בַּתְּחֻמִּי דִּילְמָא בְּדַקְטָלִין בַּחֲרַבָּא אֶפּוֹק לְקַדְמוּתְךָ:

(יט) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִסְלָה נַעֲלָה וְאִם מִימִיךָ נִשְׁתַּח אָנִי וּמִקְנִי וְנִתְתִי מִכְרָם רַק אֵין דְבַר בְּרַגְלֵי אַעֲבֹדְךָ: (יט) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִסְלָה נַעֲלָה וְאִם מִימִיךָ נִשְׁתַּח אָנִי וּמִקְנִי וְנִתְתִי מִכְרָם רַק אֵין דְבַר בְּרַגְלֵי אַעֲבֹדְךָ: (יט) וַאֲמַרוּ לִיה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַרְח כְּבִישָׁא נִסַּק וְאִם מִימְךָ נִשְׁתַּח אָנָּא וּבְעִירִי וְאַתָּן דְמִיְהוֹן לְחוּד לִית פְּתַגְס דְבִיש בְּרַגְלֵי אַעֲבֹר:

(כ) וַיֹּאמֶר לֹא תַעֲבֹר וַיִּצֵּא אָדוּם לְקִרְאָתוֹ בְּעַם כְּבֹד וּבִיד חֲזָקָה: (כ) וַיֹּאמֶר לֹא תַעֲבֹר וַיִּצֵּא אָדוּם לְקִרְאָתוֹ בְּעַם כְּבֹד וּבִיד חֲזָקָה: (כ) וַאֲמַר לֹא תַעֲבֹר וּנְפַק אֲדוּמָאָה לְקַדְמוּתִיהָ בַּחֲלִיל רַב וּבִידָא תְּקִיפָא:

(כא) וַיִּמָּאן אָדוּם נָתַן אֶת יִשְׂרָאֵל עֹבֵר בְּגִבְלוֹ וַיִּט יִשְׂרָאֵל מַעֲלִיו: (כא) וַיִּמָּאן אָדוּם נָתַן אֶת יִשְׂרָאֵל עֹבֵר בְּגִבְלוֹ וַיִּט יִשְׂרָאֵל מַעֲלִיו: (כא) וְסָרִיב אֲדוּמָאָה לְמִשְׁבַּק יֵת יִשְׂרָאֵל לְמַעֲבֹר בַּתְּחֻמִּיהָ וּסְטָא יִשְׂרָאֵל מִלְּוִתִּיהָ:

(כב) וַיִּסְעוּ מִקְדָּשׁ וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה הַזֶּה הָהָר: (כב) וַיִּסְעוּ מִקְדָּשׁ וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה הַזֶּה הָהָר: (כב) וּנְטָלוּ מִרְקָם וְאַתָּו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל כְּנִשְׁתָּא לְהַר טוֹרָא: (כג) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן בְּהַר הָהָר עַל גְּבוּל אֶרֶץ אָדוּם לֵאמֹר: (כג) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן בְּהַר הָהָר עַל גְּבוּל אֶרֶץ אָדוּם לֵאמֹר: (כג) וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה וְלֹאֲהֱרֹן בְּהַר טוֹרָא עַל תְּחוּם אֶרֶץ אָדוּם לְמִימְרָ:

(כד) יֵאָסֵף אֶהֱרֹן אֶל עַמּוּיו כִּי לֹא יָבֵא אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל אֲשֶׁר מָרִיתֶם אֶת פִּי לְמִי מְרִיבָה: (כד) יֵאָסֵף אֶהֱרֹן אֶל עַמּוּיו כִּי לֹא יָבֵא אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל אֲשֶׁר מָרִיתֶם אֶת פִּי לְמִי מְרִיבָה: (כד) וַתִּכְנַשׁ אֶהֱרֹן לְעַמּוּיָה אֲרִי לֹא יִעוֹל לְאַרְעָא דִּי יְהִיבִית לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל דִּי סָרְבַתוּן עַל מִימְרֵי לְמִי מַעוּתָא:

(כה) קַח אֶת אֶהֱרֹן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנָיו וְהַעֵל אֹתָם הַר הָהָר: (כה) קַח אֶת אֶהֱרֹן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנָיו וְהַעֵל אֹתָם הַר הָהָר: (כה) דְבַר יֵת אֶהֱרֹן וַיֵּת אֶלְעָזָר בְּרִיָּה וְאַסִּיק יִתְהוֹן לְהַר טוֹרָא:

חק לישראל – פרשת חוקת ליל שישי

(כו) וְהִפְשִׁט אֶת אֶהָרֶן אֶת בְּגָדָיו וְהִלְבְּשָׁתָם אֶת אֲלֻעֶזֶר בְּנוֹ וְאֶהָרֶן יֵאָסֵף וּמֵת שָׁם: (כו) וְהִפְשִׁט אֶת אֶהָרֶן אֶת בְּגָדָיו וְהִלְבְּשָׁתָם אֶת אֲלֻעֶזֶר בְּנוֹ וְאֶהָרֶן יֵאָסֵף וּמֵת שָׁם: (כו) וְאֶשְׁלַח יְתֵי לְבוּשׁוֹהֵי וְתִלְבְּשׁוּן יְתֵי אֲלֻעֶזֶר בְּרִיָּה וְאֶהָרֶן יִתְכַנֵּשׂ וַיִּמּוֹת תִּמְנוֹ: (כו) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיַּעֲלֵה אֶל הַר הַהָר לְעֵינָי כָּל הָעֵדָה: (כו) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיַּעֲלֵה אֶל הַר הַהָר לְעֵינָי כָּל הָעֵדָה: (כו) וַעֲבַד מֹשֶׁה כַּמָּא דִּי פְקִיד יְיָ וְסָלְקֵהוּ לְהַר טוֹרָא לְעֵינָי כָּל כְּנֻשְׁתָּא: (כח) וַיִּפְשִׁט מֹשֶׁה אֶת אֶהָרֶן אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבֹּשׂ אֹתָם אֶת אֲלֻעֶזֶר בְּנוֹ וַיִּמָּת אֶהָרֶן שָׁם בְּרֹאשׁ הַהָר וַיֵּרֶד מֹשֶׁה וְאֲלֻעֶזֶר מִן הָהָר: (כח) וַיִּפְשִׁט מֹשֶׁה אֶת אֶהָרֶן אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבֹּשׂ אֹתָם אֶת אֲלֻעֶזֶר בְּנוֹ וַיִּמָּת אֶהָרֶן שָׁם בְּרֹאשׁ הַהָר וַיֵּרֶד מֹשֶׁה וְאֲלֻעֶזֶר מִן הָהָר: (כח) וְאֶשְׁלַח מֹשֶׁה יְתֵי אֶהָרֶן יְתֵי לְבוּשׁוֹהֵי וְאֶלְבֹּשׂ יִתְהוֹן יְתֵי אֲלֻעֶזֶר בְּרִיָּה וּמֵת אֶהָרֶן תִּמְנוֹ בְּרִישׁ טוֹרָא וּנְחַת מֹשֶׁה וְאֲלֻעֶזֶר מִן טוֹרָא: (כט) וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גֹעַ אֶהָרֶן וַיִּכְפּוּ אֶת אֶהָרֶן שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל: (כט) וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גֹעַ אֶהָרֶן וַיִּכְפּוּ אֶת אֶהָרֶן שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל: (כט) וַחֲזוּ כָּל כְּנֻשְׁתָּא אַרְי מֵיַת אֶהָרֶן וַיִּכְּבוּ יְתֵי אֶהָרֶן תְּלָתִין יוֹמִין כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל: (א) וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עַרְדַּי יִשָּׁב הַנְּגֹב כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דְּרָךְ הָאֲתָרִים וַיִּלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׁב מִמֶּנּוּ שְׁבִי: (א) וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עַרְדַּי יִשָּׁב הַנְּגֹב כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דְּרָךְ הָאֲתָרִים וַיִּלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׁב מִמֶּנּוּ שְׁבִי: (א) וַיִּשְׁמַע כְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עַרְדַּי יִשָּׁב דְּרוּמָא אַרְי אֲתָא יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ מֵאֲלֵיָא וְאַגַּח קֶרְבָּא בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׁב מִנִּיהָ שְׁבִיָּא:

רס"י

סגגזר עליהם שלא יכנסו לארץ כד היה עון משה ואהרן. והלא (במדבר יא) הלאן ובקר ישחט קשה מזו אלא לפי שבסתר חסד עליו הכתוב וכלן שבמעמד כל ישראל לא חסד עליו הכתוב מפני קדוש השם: להקדישני – שאילו דברתם אל הסלע והוא יאחייתי מקודש לעיני העדה ואומרים מה סלע זה שאינו מדבר ואינו שומע ואינו צריך לפרנסה מקיים דבורו של מקום קל וחומר אנו: לכן לא תביאו. בשבועה כמו (שמואל ג) לכן נשבעתי לבית עלי נשבע בקפליה שלא ירבו בתפלה על כד:

(יג) המה מי מריבה – הם הגזכרים במקום אחר את אלו ראו אכזרונני פריעה שמושיען של ישראל לוקה במים לכך גזרו (שמות ח) כל הבן היולד היאורה תשליכוהו: ויקדש צם – שמתו משה ואהרן על ידם. שכשהקדשה עושה דין במקודשו הוא יראוי ומתקדש על הצדיות וכן הוא אומר (תהלים סח) נורא אלהים

(ח) ואת בעירם – (במדבר רבה) מכאן שחם הקדשה על ממונם של ישראל: (י) ויקהלו וגו' – (שם) זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה: המן הסלע הזה נוציא – לפי שלא היו מכירין אותו לפי שהלך הסלע ויש לו בין הסלעים כשנסתלק הבאר והיו ישראל אומרים להם מה לכם מאיזה סלע תוציאו לנו מים לכך אמר להם המורים סרצנים לשון יוני שונים מורים את מוריהם המן הסלע הזה שלא נטוינו עליו נוציא לכם מים:

(יא) פעמים – לפי שבאשונה לא הוציא אלא טיפין לפי שלא ראה המקום להכותו אלא ודברתם אל הסלע והמה דברו אל סלע אחר ולא הוציא אמרו שמא צריך להכותו כבאשונה שגא' (שמות יז) והכית בצור ונזדמן להם אותו סלע והכהו:

(יב) יען לא האמנתם בי – גלה הכתוב שאכלולי חטא זה בלבד היו נכנסין לארץ כדי שלא יאמרו עליהם כעון שאר דור המדבר

חק לישראל – פרשת חוקת ליל שישי

הולך לפנייהם ומשזה את ההרים שלשה נשאר
 זהו הר סיני לתורה והר נבו לקבורת משה
 והר ההר לקבורת אהרן:

(כג) על גבול ארץ אדום – מגיד שמפני
 שנתחברו כאן להתקרב לעשו הרשע נפרטו
 מעשיהם וחסרו הדליק הזה וכן הגביא או'
 ליהושפט (ד"ה כ) בהתחברך עם אחיזהו פרץ
 ה' את מעשיך:

(כה) קח את אהרן – דבריו נחומים אמור לו
 אשריך שתראה כדרך נחון לבנך מה שאין אני
 זכאי לכך:

(כו) את בגדיו – את בגדי כהונה גדולה
 הלבישהו והפשיטם מעליו לחתם על בנו
 בפניו אמר לו הכנס למערה ונכנס ראה מטה
 מואעת ונר דלוק אמר לו עלה למטה ועלה
 פשוט ידך ופשט קמוץ פיד וקמץ עלום עיניך
 ועלם מיד חמד משה לאותה מיתה וזהו שגא'
 לו (דברים לב) כאשר מת אהרן אחיך מיתה
 שנתאוית לה:

(כז) ויעש משה – (במדבר רבה) אע"פ
 שהדבר קשה לו לא עכב:

(כט) ויראו כל העדה וגו' – (שם) כשראו
 משה ואלעזר יורדים ואהרן לא ירד אמרו
 היכן הוא אהרן אמר להם מת אמרו לו אפשר
 מי שעמד כנגד המלאך ועצר את המגפה
 ישלובו בו מלאך המות מיד בקש משה רחמים
 והראוהו מלאכי השרת להם מוטל במטה ראו
 והאמינו: כל בית ישראל – האנשים והנשים
 לפי שהיה אהרן רודף שלום ומטיל אהבה בין
 בעלי מריבה ובין איש לאשתו: כי גוע. אומר
 אני שהמתרגם דהא מית טועה הוא אה"כ
 מתרגם ויראו ואתחזיאו שלא אמרו רבותינו
 ז"ל כי זה משמש בלשון דהא אלא על מדרש
 שנסתלקו ענני כבוד וכדאמר ר' אבהו (ראש
 השנה ג) דא"ר אבהו אל תקרי ויראו אלא
 ויראו ועל לשון זה נופל לשון דהא לפי שהוא
 תנינת טעם למה שלמעלה הימנו למה ויראו
 לפי שהרי מת אהרן אבל על תרגום וחזו כל
 כנישתא אין לשון דהא נופל אלא לשון אשר
 שהוא מגזרת שמוש אי שמאינו אם משמש
 בלשון אשר כמו (איוב כא) ואם מדוע לא

ממקדשך וכן הוא אומר (ויקרא י) בקרובי
 אהקש:

(יד) אחיך ישראל – מה ראה להזכיר כאן
 אחיה אלא אמר לו אחים אנחנו בני אברהם
 שנא' לו (בראשית טו) כי גר יהיה זרעך ועל
 שנינו היה אותו החוב לפורעו: אתה ידעת
 את כל התלחה – לפיכך פירש אביכם מעל
 אבינו (שם לו) וילך אל ארץ מפני יעקב אחיו
 מפני השטר חוב המוטל עליהם והטיבו על
 יעקב:

(טו) וירעו לנו – סבלנו כרות רבות:
 ולאבותינו – מכאן שהאבות מנטערים בקבר
 כשפורענות באה על ישראל:

(טז) וישמע קולו – בצרכה שזכרנו אבינו
 (בראשית כז) הקול קול יעקב שאנו אועקים
 ונעני: מלאך – זה משה מכאן שהגביאים
 קרואים מלאכים ואו' (ד"ה לו) והיו
 מלעיבים במלאכי האלהים:

(יז) נעברה נא בארץ – אין לך לעורר על
 היורשה של ארץ ישראל כשם שלא פרעת
 החוב. עשה לנו עזר מעט לעבור דרך ארץ:
 ולא נשתה מי באר. (במדבר רבה) מי בורות
 היה ז"ל אלא כך אמר משה אע"פ שיט
 בידינו מן לאכול ובאר לשותת לא נשתה ממנו
 אלא נקנה מכס אוכל ומים להגאחכם מכאן
 לאכנסאי שאף ע"פ שיט בידו לאכול יקנה מן
 החנוני כדי להנות את אושפיזו: דרך המלך
 נלך וגו'. אנו חוסמים את בהמתנו ולא יטו
 לכאן ולכאן לאכול:

(יח) פן בחרב אלא לקראתך – אתם מתגאים
 בקול שהורישכם אביכם אמרתם ונלעק אל ה'
 וישמע קולנו ואני אלא עליכם צמה שהורישני
 אבי (בראשית כז) ועל חרבך תחיה:

(יט) רק אין דבר – אין שום דבר מזיקך:
 (כ) וביד חזקה – בהבטחת זקננו (שם)
 והידים ידי עשו:

(כז) כל העדה – כולם שלמים ועומדים
 להכנס לארץ שלא היה זהו אחד מאותם
 שנגזרה גזירה עליהם שכבר כלו מתי מדבר
 ואלו מאותן שכתוב בהן (דברים ז) חיים
 כולכם היום: הר ההר – הר על גבי הר
 תפוח קטן על גבי תפוח גדול ואע"פ שהענן

חק לישראל – פרשת חוקת ליל שישי

והם אינם כנענים ראו ישראל לבושיהם כלבושי עמלקים ולשונם לשון כנען אמרו נתפלל סתם שנאמר אם נתון תתן את העם הזה בידי: דרך האחרים – דרך הנגב שהלכו בזה המרגלים שנאמר (שם) ויעלו בנגב – ד"א דרך האחרים דרך התייר הגדול הנוסע לפניהם שנא' (שם י) דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה: וישב ממנו שבי – אינה אלא שפחה אחת:

תקצר רוחי והרבה מפורשים מזה הלשון (שם יד) אם חרואים ימיו: (ח) וישמע הכנעני – שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד וכו' כדאיתא בר"ה (דף ג) ועמלק מעולם רצועת מרדות לישראל מזומן בכל עת לפורענות: וישב הנגב – זה עמלק שנאמר (במדבר יג) עמלק יושב בארץ הנגב וסנה את לשונו לדבר בלשון כנען כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם

לע"נ

זאב וזיים בן שורה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה בת שמואל, דניאלה פורטונה בת ראל, צדיקה בת שרה ז"ל.